

Tekstivastine

Parviällyä-podcast: Innovaatioita ja työelämätaitoja lukiolaisille

Keskustelijat: Satu Aksovaara (Jamk), Sofia Pesonen-Drammeh (Gradia) ja Laura Kauppinen (Gradia).

Dynaamista digitaalista tunnusmusiikkia.

Satu: Tervetuloa Parviällyä-podcastin pariin, jossa sukellamme koulutuksen innovaatioihin. Tässä sarjassa pureudumme ratkaisevan yhteisön ja parviällyn voimaan. Keskustelemme moniammatillisuuden merkityksestä, kun olemme monimutkaisten pedagogiikkaan, oppimiseen ja opettamiseen liittyvien haasteiden äärellä. Olin Satu, ja tänään vieraanani ovat Sofia ja Laura Gradian lukiosta. He edustavat tiimiä, joka on usean vuoden ajan koordinoanut ja suunnitellut lukiolaisten työelämäviikkoa. Työelämäviikolla lukiolaiset tutustuvat työpaikoilla asiantuntijatehtäviin ja ratkovat aitoja työelämän haasteita tiimeissä. Samalla opiskelijat saavat maistiaisen korkeakouluopiskelusta, ja tässä InnoFlash-toteutuksessa on mukana lähes 100 opetusalan ammattilaista ja 800 lukiolaista. Tervetuloa Sofia ja Laura.

Sofia: Kiitos.

Laura: Kiitos.

Satu: Voitteko kertoa kuulijoille, mikä tämä työelämäviikko on, ja miksi se on osa lukiolaisten opetussuunnitelmaa?

Sofia: Joo, eli niin kuin jo sanoit, Gradian lukioissa järjestetään työelämäviikko 800 ensimmäisen vuositasen opiskelijalle ihan siitä syystä, että halutaan täyttää opetussuunnitelman velvoitteet. Tavoitteena on työelämään tutustuminen, työelämäyhteistyö ja toisaalta myös korkeakoulu yhteistyö. Viikon verran vietetään näiden asioiden äärellä opiskelijoiden kanssa.

Satu: Eikö tämä ole aika erilainen tapa lukiolaisille oppia? Minusta tuntuu, että lukiossa on lukujärjestykset ja sellaisia kahden tunnin slotteja. Onko tämä erilaista?

Laura: Kyllä tämä on erilaista. Opiskelijoilla ei ole normaaleja oppitunteja tämän viikon aikana. Tämä viikko on täysin vapautettu kaikesta muusta opetuksesta. Toista tällaista viikkoa ei ole ainakaan meidän lukiossamme koko opiskeluaikana. Yksi viikko on ykkösellä työelämäviikko ja sitten kakkosella. Jatkavilla voi olla saman viikon aikana korkeakouluviikko.

Satu: Me puhuttiin vähän tuosta InnoFlashista ja siitä, että tehdään töitä tiimeissä. Varmasti lukiossa on paljon ryhmitöitä, mutta onko tämä erilaista tiimitoimintaa?

Sofia: On tämä ainakin aika paljon intensiivisempää. Maanantai ja tiistai ovat työelämäpäiviä, mutta keskiviikosta perjantaihin ollaan koko kolme päivää oman ryhmänohjausryhmän sisällä ja pienryhmissä. Työskennellään saman ongelman parissa tosi intensiivisesti ja pitkiä päiviä. Tämä on erilainen kokemus ja ryhmätyö kuin normaalisti, kun yleensä on parin tunnin slotteja,

joiden jälkeen opiskelijat pääsevät muihin hommiin. Tässä ollaan kolme päivää pelkästään haasteen parissa ja ratkaistaan työelämästä tullutta ongelmaa.

Satu: Olen seurannut muiden InnoFlash-toteutusten opiskelijoiden kokemuksia, ja sieltä nousee esille, että kun ei saa itse päättää, kenen kanssa tiimissä toimii. Miten lukiossa? Saako lukiolaiset päättää, että toimii kavereiden kanssa ja keksii ratkaisuja työelämän toimeksiantoihin kavereiden kanssa?

Laura: Ei lukiolaisetkaan saa itse päättää tiimiä, mutta tilanne on erilainen, kun tiimit muodostetaan oman ryhmänohjausryhmän sisällä. Opiskelijat tuntevat toisensa jo siinä vaiheessa lukuvuotta, mutta kavereiden kanssa ei suoraan pääse työskentelemään.

Satu: Se kuulostaa hyvältä. Varmasti kuvastaa paremmin oikeaa arjen työelämän tilannetta, että aina ei pääse kavereiden kanssa tekemään, mutta kuitenkin on läsnä turvallisuuden tunnetta.

Sofia: Niin, ja toimii ryhmäyttämisen välineenä, koska opiskelijat eivät ole vielä kauan olleet toistensa kanssa. On kivaa, että ykkösen keväällä voi ryhmäytyä oman ryhmän kanssa. Erilainen tilanne antaa mahdollisuuksia ryhmälle ryhmäytyä ja löytää uusia yhteyksiä.

Satu: Tuo kuulosti tosi mielenkiintoiselta, että siellä pääseekin loistamaan erityyppiset opiskelijat. Onko teillä mitään esimerkkiä siitä, että olette opettajana huomanneet jonkun voimaantuvan tiimissä?

Sofia: Ainakin aikaisempina vuosina yhdestä ryhmänohjausryhmästä muistan semmoisen, että tämä ryhmänohjaaja eli mun opettajakollega sitä mietti viikon jälkeen, että hän oli aivan yllättynyt, että tällainen yksi henkilö, joka oli vaikuttanut aikaisemmin tosi hiljaiselta opiskelijalta ja semmoiselta, että ei ota paljon kontaktia, olikin se viikon aikana osoittautunut ihan semmoiseksi, että hän veti sitä koko porukkaa mukanaan ja sai todella hyvää lopputuloksen aikaiseksi just sen takia, että hänestä tuli semmoinen avainhenkilö siihen pienryhmään. Se on jäänyt itsellä mieleen, että tällainen kokemus oli sillä opettajalla, että hän oli itse tosi yllättynyt niistä omista tietyistä opiskelijoista.

Satu: Mitäs luulette, että saako opiskelijat sellaisia oivalluksia? Huomaa itsessänäsä semmoisia uusia voimavaroja.

Laura: Kyllä varmasti saavat. Aivan erityyppiset henkilöt pärjäävät tällä viikolla paremmin kuin ne, jotka tavallisesti kouluelämässä suorituvat helposti. Eli tämä antaa todellakin mahdollisuuden kaikille opiskelijatyypeille loistaa.

Satu: Tämä kuulostaa hyvältä. Entä itse toteutus? InnoFlash on korkeakouluopiskelijoille suunniteltu, ja heillä on työelämäkokemusta. Lukion vasta aloittaneet ovat eri tilanteessa. Käykö korkeakoulupedagogiikka suoraan lukiolaisille? Onko tarvinnut tehdä jotakin?

Sofia: Kyllä on tarvinnut tehdä asioita. Jamkin puolelta tehtävänantoja on helpotettu ja konkretisoitu. Haasteenantajille korostetaan, että lukiolaiset työskentelevät ongelman

parissa. Tehtävänäntoja on yksinkertaistettu, ja valmentajat ovat läsnä enemmän. Oma ryhmäohjaaja on koko ajan läsnä, joten tukea ja apua on enemmän kuin korkeakouluopiskelijoilla.

Satu: Mainitsit valmentajat ja opettajat. Onko tilanne niin, että yhteistyössä pariopetatte Jamkin valmentajien ja omien opettajien kanssa?

Laura: Kyllä vain. Jamkin valmentajilla on vetovastuu InnoFlashista, mutta meidän opettajat tuntevat opiskelijat ja talon, ja ovat opiskelijoiden tukena uuden äärellä.

Satu: Tämä kuulostaa moninaiselta yhteistyöltä. Opettajat tulevat varmaan aika valmiiseen konseptiin. Mainitsit yhteistyön Jamkin kanssa, että te olette koordinoimassa tätä yhteistä toimintaa, mutta mulla herää kysymys että ihan kahdestaanko pystyttekö tekemään kaiken?

Laura: Ei todellakaan tehdä kahdestaan. Meillä on oma työtiimi, johon kuuluu kaksi muuta henkilöä ja kaksi opinto-ohjaajaa. Tiimin kesken suunnitellaan syksy ja toteutetaan kevät.

Satu: Tarviiko tehdä muutoksia? Mä tiedän että Jamkissa tämä InnoFlash toteutuu verkon ohjaamana eli teknisen oppimisalustan avulla. Miten teidän päässä?

Sofia: Joo, me vastataan myös sitten siitä teknisestä toteutuksesta. Eli meillä on Moodle, johon kootaan kaikki sekä työelämäpäivien että InnoFlashin tehtävät. Sinne kutsutaan kaikki opiskelijat liittymään. Me järjestellään ne tietyllä tavalla sinne pohjalle ryhmittäin, jotta sitten esimerkiksi näiden opintopisteiden antaminen ja arviointi onnistuu helposti sen tekniikan avulla. Ja opiskelijat työskentelee siellä pohjalla sitten siellä Moodle-alustalla koko sen viikon ajan. Tekee sinne tehtäviä, palauttaa, löytää sieltä niitä diapohjia, mihin he lähtevät kokoamaan sitä ratkaisua siihen haasteeseen tai ongelmaan. Eli kyllä se tekninen toteutus on tässä myöskin aika iso. Niin kuin Laura tuossa sanoi, että koko syksy suunnitellaan, niin kyllä tässä on alustaa syksy pyöritelty.

Satu: Tuo antaa hienon kuvan siitä, miten digitalisaatio ja teknologia ovat läsnä, vaikka opiskelijat toimivat yhdessä. Se ei liity vain etäoppimiseen tai kotiläksyjen tekemiseen, vaan verkon hyödyntämiseen. Vaatiko tämä jatkuvaa kehittämistä? Keräättekö palautetta opiskelijoilta ja muutatteko toimintaa?

Laura: Kehittäminen on jatkuvaa ja palautetta kerätään jokaisen viikon jälkeen. Päivän verran reflektoidaan ja mietitään kehittämiskohteita seuraavalle lukuvuodelle. Esimerkiksi yksi kehittämiskohde oli, että opiskelijoiden piti alkuun tulla Jamkin Moodleen tekemään InnoFlashia, eli heidän piti saada Jamkin tunnukset. Tämä oli iso teknologinen este ja aiheutti negatiivista palautetta. Monenlaisia kehittämisasioita on tehty. Olen ollut mukana vuodesta 2021, jolloin ensimmäisen kerran järjestettiin tämä viikko etänä. Nykyinen toteutus on todella erilainen, mutta pääidea on sama. Eteenpäin on menty valtavasti.

Sofia: Vaikka meillä on valmiit pohjat ja konsepti, yksikään vuosi ei ole samanlainen kuin edellinen. Joka kerta löytyy kehitettävää ja muutetaan ainakin jotain pientä, jotta asiat tehdään paremmin. Tämä on meidän työryhmän intoa kehittää asioita eteenpäin.

Satu: Tuo kuulostaa niin hyvältä. Se, miten minä sitä jäsennän, niin on ajatus tämmöisestä iteratiivisesta opiskelijakokemukseen ja opettajien kokemukseen perustuva kehittäminen on oikeastaan se, mitä sitten yhteiskunta meiltä vaatii. Koulujen on tavallaan ymmärrettävä se, että myös sillä opiskelijan kokemuksella ja tämmöisellä jatkuvalla systemaattisella kehittämisellä on paikkansa. Ja kerrotteko vähän teidän roolista, että mikä teidän rooli on tässä korkeaa tai tämän InnoFlashin ja tämän työelämän viikon organisoinnissa?

Laura: Meidän rooli on organisoida kaikki valmiiksi opettajille, jotta he voivat keskittyä olennaiseen eli opiskelijoiden tukemiseen. Järjestämme käytännön asiat, hankimme haasteet ja pidämme yhteyttä yhteistyökumppaneihin ja Jamkiin. Lisäksi valmennamme omat opettajat valmiiksi viikkoa varten.

Satu: Miten opettajista tuntuu, kun he tulevat valmiiseen pöytään, jossa on valmiit Moodle-pohjat ja kalvosarjat? Onko se haastavaa, kun opettaja on itsenäinen ammatti?

Sofia: Sehän se haaste varmasti tässä on, että opettaja joutuu omaan mukavuusalueen ulkopuolelle. Kaikki ei olekaan mun hyppysissä, kaikki ei olekaan mun suunnittelemaa, ei olla mun vahvuusalueella, kun ei ole se oma opetettava aine siinä minun ja opiskelijan välissä ikään kuin. Niin kyllähän se opettajille on haaste, että koko viikoksi joudutaan sieltä omalta mukavuusalueelta pois. Ja myös semmoista epävarmuutta sietämään, että kukaan ei tiedä, mikä se lopputulos on, mikä se tuotos on, mihin me päädytään silloin perjantaina. Kaikki joutuu elämään semmoisessa epätietoisuudessa. Niin eihän se helppoa varmaan ole opettajille eikä opiskelijoillekaan.

Satu: Mun korvissa tuo kuulostaa sellaiselta valmeltavalta opettajuudelta, jossa tavallaan ei olekaan ennalta määrättyä lopputuotosta, jonka tasoa arvioidaan jollakin arviointikriteereillä, vaan se lopputulos elää sen mukaan, mitä siitä sitten syntyy. Eli ihan oikeasti opettajinakin ollaan mukana tämmöisessä luovassa prosessissa. Miten teidän organisaatio on sitten tukenut tätä teidän koordinaatiotyötä tai tätä koko työelämäviikon pyörittämistä? Mitä se on vaatinut?

Laura: Se vaatii, että esihenkilöt, rehtorit ovat täysin työelämäviikon takana ja auttavat tarpeen tullen. He mahdollistavat käytännön järjestelyt. Lisäksi opettajat ovat valmiita heittäytymään viikkoon positiivisin mielin.

Satu: Jos pitäisi nimetä joku asia, mistä olette erityisen ylpeitä, mikä se olisi?

Sofia: No kyllä se on se, että kun itse toimin sellaisena yleisenä tukihenkilönä ja pyörin siellä koululla eri ryhmissä ja auttamassa erilaisissa ongelmissa. Ja sitten kun sä näet, että tämä homma toimii, täällä on innostuttu tästä asiasta, täällä työskennellään tosissaan tuloksen saavuttamisen eteen, niin kyllä se on, kun sen näkee tavallaan sen työskentelyn siinä ryhmässä niin se kiitos tavallaan siitä. Ja toisaalta ehkä itselle henkilökohtaisesti tämä merkitsee myös sitä, että saa olla tavallaan sillä opiskelijan polulla mukana, missä hän etsii

sitä omaa itseään ja tulevaisuuden kiinnostuksen kohteita ja mahdollista tulevaisuuden opiskelupaikkaa tai ammattia. Ja koen, että tämä on tärkeä pala kuitenkin sitä lukiolaisen polkua kohti sinne korkeakouluun ja työelämään.

Satu: Tuota, lopuksi haluaisin kysyä, että nyt kun te olette sieltä isosta lukiosta, niin suosittelletteko muille lukioille? Olisiko tämä sellainen konsepti, josta voisi hyötyä muutkin Suomen lukiolaiset?

Laura: Kyllä vain, ja mehän ollaan tätä nyt tehty jo useamman vuoden ajan, ja meillä on aika hyvät materiaalit ja toimintatavat, kaikki on testattuna. Niin suositellaan muille, ja onhan tämä viikko herättänyt kiinnostusta ympäri Suomea, että kyllä olemme saaneet kouluttaa ja puhua asiasta muillekin Suomen lukioille.

Sofia: Viimeksi viime viikolla vein tätä viestiä eteenpäin tuonne Etelä-Suomen suuntaan erääseen lukioon, eli kyllä tästä on tullut kyselyä, ja sitten ollaan myös annettu muille päin sitä ideaa ja ajatuksia siitä, että miten tämä voisi toteuttaa, ehkä pienemmässä tai samanlaisessa mittakaavassa.

Satu: Tuo herättää ajatuksen minulla, siitä että miten voitaisiin jotakin kilpailullista elementtiä rakentaa esimerkiksi lukioiden välillä, jos Suomessa muutkin lukiot lähtisivät tällaiseen työelämäviikko- ja innovaatio -osaamisen kehittämiseen, niin näitähän voisi valtakunnallisesti sitten voittajatoimeksiantojen ratkaisuja pitsailla, ja siitä voisi samanlaista näkyvyyttä kuin yrittäjyyden parissa. Ihan mielenkiintoinen ajatus olisi päästä jakamaan sitä potentiaalia, mikä nuorissa ihmisissä ja heidän tavassaan, nähdä asioita erillä lailla, niin mitä se voisi tuodakaan näkyviin.

Kiitos Sofia ja Laura, että tulitte vieraakseni ja jaatte kanssani kokemuksia. Oli siis todella mielenkiintoista kuulla, miten te olette edistäneet innovaatio -osaamista ja hypänneet mukaan organisoimaan näkökulmat. Ja miten te olette edistäneet näin isoa, ratkaisevaa yhteisöä. Reilun 800 ihmisen yhteistyössä, Parvessa on valtava voima. Ja tämä teidän työ on hieno esimerkki siitä, miten lukiolaiset ja korkeakoulut voivat yhdessä kehittää oppimista ja innovaatio-osaamista. Toivottavasti tämä esimerkki innostaa meitä muitakin pyristelemään Parvessa kohti uusia tapoja oppia. Hyvää syksyn jatkoa molemmille.

Sofia: Kiitos samoin.

Laura: Kiitos samoin.

Tämä podcast julkaistiin vuonna 2024 Jamkin ammatillisen opettajakorkeakoulun ”Create Joy in Learning” -podcast-alustalla Soundcloudissa. Julkaisukanavan toimituskunta (2023-2024): Leena Suomi, Minna Koskinen, Anna-Kaisa Tiihonen ja Eila Burns.
Yhteystiedot: etunimi.sukunimi@jamk.fi